

DE SLACHTERS

INKIJKEXEMPLAAR

De Slachters

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

Ruth Gilligan

De Slachters

Vertaald uit het Engels door Paul Buijn

Roman

INKIJKEXEMPLAAR

Voor mijn vader met zijn warme hart en zijn geweldige hoed.

INKIJKEXEMPLAAR

**Aangezien de oorlog de levens van
alle acht haar mannen had geëist,
verordonneerde ze dat voortaan
een man niet alleen mocht slachten;
zeven mannen moesten aan zijn zijde staan
om niet ook de herinnering aan
haar verdriet te laten sterven.**

Uit 'De vloek van de boerenweduwe'

INKIJKEXEMPLAAR

PROLOOG

New York, januari 2018

Zelfs nu, tweeëntwintig jaar nadat hij die foto heeft genomen, kan hij nog steeds niet geloven dat er helemaal geen bloed te zien is.

Het koelhuis is geen grote ruimte, hooguit zo'n zeven bij zeven meter, de muurtegels vol barsten en groenige schimmelnoppen. Onderin ligt de troosteloze betonnen vloer, bovenin stralen de peertjes een meedogenloos fel wit licht uit; ertussen lopen de metalen stangen over het plafond, waaraan rijen lege vleeshaken hangen.

Doordat er geen ramen zijn, kun je niet zien of het buiten dag of nacht is. Ook zijn de muren kaal, alleen hangt op één muur merkwaardig genoeg een portret van de maagd Maria aan een spijker. En behalve onze Heilige Moeder is er maar één ander iemand in die haveloze ruimte.

Er hangt een man aan het plafond, ondersteboven.

De Slachter heeft zijn kleren nog aan, op zijn sokken en schoenen na. Zijn overall zit dicht. Zijn vale hemd zit netjes ingestopt onder zijn overall. Het ergste vermoeden – dat hij niet gewoon bewusteloos is, niet gewoon ondersteboven in slaap is gevallen, als een vleermuis – wordt slechts bevestigd door de wonden, door de gaten in de wreven van zijn voeten waar de roestige haak doorheen

gestoken is, die het gewicht van zijn lichaam draagt en hem in de lucht houdt.

Afgezien van de wonden hangt de Slachter er vrij ontspannen bij. Het lijf vertoont geen sporen van geweld, geen sporen van hoe hij daar terecht kan zijn gekomen. Er valt geen pijn te lezen in de ogen die van voorbij de dood naar de ingang van het koelhuis staren, in de verblindende flits van de camera.

‘Jezus christus.’

Ronan doet een stapje van de foto vandaan en struikelt half over een rol bubbelpastic. Meestal is zijn appartement uiterst netjes, maar vandaag is het een chaos van dozen en gaffertape. Hij kijkt snel even naar de klok op de muur. De mannen van de besteldienst kunnen elk moment hier zijn. Deze foto laat hij tot het allerlaatste moment oningepakt.

Na twintig jaar vindt hij *De Slachter* nog steeds een schokkende foto. Hij heeft zich er zo langzamerhand bij neergelegd dat hij misschien wel nooit een mooiere foto zal maken, dat ondanks de prijzen en de internationale tentoonstellingen zijn hoogtepunt helemaal aan het begin lag toen hij nog een blaag was die door het Ierse grensgebied zwierf met een tweedehands Canon, een tas vol pillen en het vaste voornemen om het perfecte plaatje te vinden waarmee zijn carrière eindelijk van de grond zou komen.

Waarschijnlijk is het vooral zijn ego dat hem eindelijk heeft overgehaald om zijn foto tentoon te stellen. Het is een goede foto – heel goed. Die verdient het om gezien te worden. Tot nu toe had hij altijd met enige tegenzin besloten dat tentoonstellen het gedoe niet waard was. Destijds waren er geruchten over dat lijk – verdachte omstandigheden en dat soort dingen – wat betekende dat de foto eerder als bewijsstuk dan als kunstwerk zou worden behandeld. Maar inmiddels is het stof allang neergedaald. Niemand heeft het er meer over, over die vroegere groep mannen die de Slachters werd genoemd – en al helemaal niet hier in een of ander museumpje aan

de rand van Manhattan, waar iedere curator half zo oud is als hij lijkt en iedere foto wordt voorzien van een korte muurtekst die het beeld terugbrengt tot het biografische minimum:

De Slachter

door Ronan Monks

(County Managhan, 1996)

De man op de foto zou deel hebben uitgemaakt van een groep rituele koeienslachters die bekendstond als 'de Slachters'.

De groep bestond uit acht mannen en reisde heel Ierland af om hun folkloristische traditie in praktijk te brengen. Rond de tijd dat deze foto werd genomen, werd de groep na honderden jaren te hebben gefunctioneerd ontbonden. Tegenwoordig zijn er nog weinig details bekend van hun oude, onorthodoxe tradities.

De zoemer klinkt en Ronan schrikt. Hij drukt op de knop bij de intercom en hoort de bezorgers de trap op komen, hun stevige voetstappen en hun lizige manier van praten. Die foto's overbrengen is vast zó gebeurd – het museum ligt op een kwartier rijden aan de overkant van de rivier. Waarschijnlijk zijn sommigen van hen half-Iers, net zoals hij. En ze zullen allemaal wel op een fooi rekenen. Maar op deze laatste ogenblikken doet alleen de man op de foto ertoe, met zijn zwarte schaduwbundel en de tien witte halve maantjes in zijn teennagels.

Ronan schuift het metalen kettinkje los en licht de klink. Dit kan een vergissing zijn, denkt hij; dit kan betekenen dat hij een geheim prijsgeeft dat tweeëntwintig jaar lang veilig opgeborgen lag.

'Jezus christus.'

Hij doet de deur open en verblindend licht valt naar binnen.

INKIJKEXEMPLAAR

ÚNA

County Cavan, januari 1996

Úna had geen idee dat het hun laatste afscheidsetentje zou zijn. En ze was die avond sowieso in haar gedachten meer bezig met de kans op een muis.

Buiten lagen de kale velden er geradbraakt bij in de januarivorst, het soort kou dat je in de botten en het tandvlees gaat zitten. Vriesnevels dreven de grensstreek binnen en zorgden voor een angstige sfeer, alsof het gebied hulp nodig had. Onder de beukenbomen stond een kudde schapen dicht op elkaar voor de warmte, en bij ieder graadje kouder kristalliseerde hun wol een graadje verder, totdat hun vachten uiteindelijk aan elkaar gevrozen zaten en één huiverend geheel vormden – een doodsbang schepsel dat de volgende ochtend misschien niet haalde.

In huis was het niet veel beter, want de kou vond via spleten en gaten een snelle weg naar binnen en een langzamere via het vocht dat door het pleisterwerk heen drong. Maar beneden in de keuken was het zo smoorheet geworden dat de ergste vrieskou nog wel een uur of twee buiten de deur gehouden zou worden.

Het feestmaal was bijna klaar, de pannen stonden te pruttelen op het vuur, de afzuigkap zoog verrukkelijke, bijzondere dampen op. In het midden van de keuken was Úna de tafel aan het dekken – niet het gewone bestek en servies, maar alle chique spullen die

pasten bij de gelegenheid. Er lagen onderzetteren en placemats, servetten die ergens waren opgeduikeld waar ze de rest van het jaar diep verstopt lagen; de fraai geschulpte randen waren gekreukt en rafelden een beetje. In de punt van een ervan ontdekte ze een schimmelvlek, die ze er met spuug probeerde af te wrijven. De vlek was hardnekkig. Ze vouwde het servet op en legde het op zijn plek.

Op het dressoir zweefde de radio ergens tussen ruis en de laatste maten van een liedje van Simply Red: ‘... *coming home to you*’. Kennelijk raakte Mick Hucknall helemaal opgetogen omdat hij best graag naar huis gaat.

Bij die woorden moest Úna bijna lachen om de ironie ervan. Toen moest ze denken aan de blatende bevroren massa buiten en nu schoot ze echt in de lach.

Bèèèèèst graag naar huis gaat.

Ze wilde dat grapje aan haar moeder vertellen, die helemaal opgetut bij de gootsteen stond; ze zag er prachtig uit met haar oorbellen en hoge hakken. Ook al vierden ze met dit etentje nu juist dat deze laatste avond niemand van hen ergens heen zou gaan.

Maar haar moeder leek te moe voor grapjes, dus Úna stak haar muisvare haar achter haar oren en ging voor de tweede keer na of de tafel goed was gedekt. Of misschien was het wel de derde keer, want servies en bestek lagen al precies op de juiste plek voor drie personen. Na morgen zou de tafel alleen worden gedekt voor twee, en zou ze samen met haar moeder kletsen en eten, grapjes en malle nieuwtjes van de dag uitwisselen, terwijl ze beiden stiekem aan hem zaten te denken, zich afvroegen of hij zijn avondmaal had weten te regelen, en hoopten dat hij en de andere Slachters een herberg hadden gevonden waar ze konden overnachten.

Op dit moment was haar vader boven bijna klaar met pakken. Morgen zou hij bij het kriecken van de dag vertrekken. Als de vorst net zo oorlogszuchtig was als vandaag, zou het een glibberig afscheid worden. Hij had altijd gezegd dat, behalve natuurlijk de

messen, het belangrijkste onderdeel van zijn uitrusting een fatsoenlijk paar schoenen was. Hun voeten gingen onderweg helemaal stuk – blaren en eeltknobbels, pus dat tussen de tenen sijpelde. Dus vanmiddag had Úna aangeboden om zijn schoenen op te poetsen tot ze glommen als een pas gevallen kastanje en om zijn veters opnieuw te rijgen. Maar nadat hij haar hartelijk had bedankt, legde hij uit dat zulke klusjes uitsluitend door de Slachters zelf gedaan mochten worden. Úna had zich tegelijkertijd trots en jaloers gevoeld.

‘Goed, roep hem maar – volgens mij hebben we het gered.’

Úna keek naar haar moeder. ‘Bedoel je niet Simply geRed?’ Ze dacht dat ze iets van een glimlach zag. Ze sprintte naar de gang – ‘Papa! Eten!’ – en haar stem drong omhoog via het gebint van het huis. Onderweg terug naar de keuken keek ze snel om zich heen voordat ze even de boilerkast opendeed om te zien of alles goed was. Het stukje kaas op de muizenval was een harde, witte korst geworden.

Eenmaal aan tafel deden ze hun ogen dicht en pakten ze elkaars hand vast. Úna voelde haar vaders eeltige huid, dik en hard als leer. In vergelijking was die van haar babyzacht. Eerst dankten ze voor de maaltijd en het mooie stuk vlees dat voor hen lag. Daarna loofden ze de heerlijke maand waarvan ze met z’n drieën hadden genoten. Vervolgens baden ze voor de reis van haar vader en zijn behouden terugkeer, baden dat alle acht mannen het komende jaar goed ten einde konden brengen. Dat waren de gebruikelijke smeekbeden, ook al vond Úna haar moeders stem vanavond wat dunnetjes klinken, met een pieplein barstje erin toen ze het laatste woord fluisterde: ‘Amen.’

De maaltijd begon. Borden werden doorgegeven. Wijn werd ingeschonken. Piepers werden doorgeprikt. ‘Heb je je huiswerk voor de kerstvakantie al af?’ en ‘Wat zijn je wensen voor het nieuwe jaar?’

Die van mij om iedere ochtend sit-ups te doen – ik moet het middelbare uitdijen zien te stoppen.’ Zoals altijd was haar vader helemaal zichzelf, probeerde hij ter compensatie de keuken helemaal te vullen, om er zo voor te zorgen dat zijn aanwezigheid bleef hangen – alsof dat op de een of andere manier voldoende zou zijn.

Úna dwong zichzelf langzaam te eten, mondjesmaat te genieten van elke zoutige hap, stuk voor stuk. Want vanavond was het ook de laatste avond voordat hun vleesmaaltijden werden teruggebracht tot één per week. De vriezer in de schuur zat vol met al het op de juiste wijze geslachte rundvlees waar de Slachters ieder jaar in december mee terugkwamen bij Úna en haar moeder om elf lange, lange maanden mee door te komen. Úna schraapte met haar mes over haar bord terwijl zij het voor zich zag: de vleeshonger die haar te wachten stond, haar vaders afwezigheid aan tafel. Ze wist dat als je iemand miste, je maag zo hol aanvoelde alsof je honger had.

Toen de borden waren afgelikt en schoongespoeld, stond ze op om haar pyjama aan te trekken. Buiten controleerde ze weer de boilerkast en haalde toen het stukje vlees tevoorschijn dat ze stiekem in haar zak had gestopt. Voor kerst had Úna dit jaar geld gevraagd, en daarmee had ze in het geniep in de dorpswinkel de val gekocht. Volgens het etiket was het een van de nieuwe ‘humane’ types die vooral op evenwicht werkten – geen gespannen veer of een mes dat het kopje eraf hakte, geen gif of jamdikke lagen lijm. Dit type val kantelde onder het gewicht van de muis totdat een plastic deurtje achter hem dichtviel – geen kans om te ontsnappen, maar ook geen bloed.

Ze maakte een kommetje met haar handen en zwaaide op en neer om de vleeslucht in de kast te verspreiden. Ze hoopte dat muizen hun biefstuk graag *rare* wilden hebben, net zoals zij. Morgen zou ze de val weer controleren, meteen nadat haar vader zijn leren

hand had opgestoken naar de ochtendhemel en hun beider arme harten had gebroken.

Ze was ervan overtuigd dat ze niet zou kunnen slapen, maar ze moest toch even zijn ingedut, want een paar uur later schrok ze wakker. Was ze gewekt door haar prooi, die tevoorschijn was geschoten voor een nachtelijke snack? Ze spitste haar oren. Het was geen gepiep dat ze hoorde, maar gefluisterd protest.

‘Cúch, en als ik het nu niet nog een jaar volhoud?’ In het duister was het piepkleine barstje in haar moeders stem nu een scheur geworden. ‘Je hebt gewoon geen idee hoe eenzaam...’

‘Toe, Grá, niet doen.’ Haar vader zuchtte diep; een tocht onder haar slaapkamerdeur door. Maar hierna klonk zijn stem minder overtuigd. ‘Grá, je kent de regels. Als ik niet ga, dan kunnen de anderen niet gaan en dan...’

‘En als die regels me nu helemaal niets meer kunnen schelen?’ De scheur was nu een kloof geworden.

Úna deed haar ogen dicht, alsof ze het daarmee kon laten ophouden.

Volgens een oude Ierse traditie moesten acht mannen aanwezig zijn bij iedere slacht; acht verschillende handen moesten de huid van de koe aanraken als zij van dit leven overging naar het volgende. Daarom waren acht Slachters elf maanden onderweg om bij de paar gezinnen in het land langs te gaan die nog geloofden, en dan hun beesten te doden op de traditionele manier, in overeenstemming met de vloek.

Úna’s vader was haar hele leven al Slachter. In die twaalf en een kwart jaar had ze haar beeldschone moeder nog nooit horen klagen.

‘En als ik dan eens thuiskwam?’

Die vraag had ze ook nog nooit horen stellen. Ze deed één oog open.

‘Hoe bedoel je?’

‘Halverwege. In juni zitten we meestal in Monaghan.’ Haar vader liet even een stilte vallen om de boodschap te laten bezinken. ‘Dan zou ik voor een paar nachten even over kunnen wippen. Een beetje tijd samen met jullie doorbrengen.’

De stilte daarna was de langste. Úna deed ook het andere oog open en zag voor zich hoe haar moeders smaragdgroene ogen door het donker tuurden om te zien of het aanbod ook echt gemeend was. Maar Úna moest het antwoord zelf verzinnen, want er werd niets meer gezegd – alleen wat gegiechel dat uiteindelijk overging in gekreun. Beschaamd voelde ze het tintelen onder haar pyjama, maar het was fijn, hield ze zichzelf voor, heel natuurlijk. Het had in ieder geval iets dierlijks.

De dag had nauwelijks gekriekt of het was tijd om te vertrekken. Haar vader zou ongeveer anderhalve kilometer naar het kruispunt lopen waar de anderen zouden staan te wachten met de paarden en de karren. Bij wijze van grap stelde haar moeder soms voor dat de Slachters misschien een auto moesten nemen, moesten investeren in een busje. *Ze zeggen dat Ierland met de dag ‘moderner’ wordt – waarom zouden jullie niet bij de tijd blijven?* Úna was zo verstandig om er niet om te lachen. Niets van dat oude ritueel mocht veranderen.

Onrustig stond haar moeder naast haar op het stoepje, beiden gehuld in hun dustervacht. Het was buiten ver beneden nul, en de vorst maakte de wolkjes van hun afscheidsadem wit.

‘Je bent een prachtige meid’, zei haar vader met hese stem terwijl hij naar voren boog voor een kus.

Het kostte haar heel veel moeite om niet te smeken dat hij bleef. Maar ze moest niet vergeten dat het dit jaar in ieder geval minder erg zou zijn, want dit jaar was er een geheim plannetje, wat betekende dat ze hem in juni weer zou zien. Bovendien had ze haar eigen geheime plannetjes voor de tijd dat hij weg was.

Als ze naar binnen ging, zou ze weer de muizenval controleren.

De Slachter omhelsde zijn vrouw nog een laatste keer en wandelde toen op zijn gemak het erf af. Hij had iets van een reus, zoals hij bewoog – groot genoeg om zelf een mythe te zijn. Rondom hen lagen de velden er rauw en stil bij, de hellingen stenig en schraal. Het zou een wonder zijn als er ooit weer iets op ging groeien.

Úna was zo in gedachten dat ze het bijna vergat.

‘Lieverd, je schoen?’

Maar zodra haar moeder dat zei, trok ze haar pantoffel van haar voet en gooide hem hard weg; ze zag hem met een boog door de lucht vliegen en landen in de glinsterende rijp. Dat was ook traditie, bedoeld om hem veel succes te wensen op zijn reis. Haar vader draaide zich niet om, haalde alleen zijn hand uit de zak van zijn overall en stak hem als dank hoog in lucht.

Úna bleef hem buiten op het stoepje nakijken, terwijl haar linkervoet langzaam gevoelloos werd, totdat ze zijn silhouet zwart zag worden, zag krimpen en ten slotte verdwijnen. Uiteindelijk verwaagden ook haar witte ademwolkjes toen de maan zich terugtrok en de zon verscheen, die zich koud en stralend de ochtend in slingerde.

Om zich te troosten gingen ze maar naar bed. Úna kroop naast haar moeder, maar al gauw waren ze weer op en aangekleed, telden ze af naar tien uur als de volgende fase van het ritueel aanbrak. Op de ochtend van het afscheid gingen ze altijd op bezoek bij mevrouw P, die zelf geen kinderen had, wat betekende dat ze na het vertrek van haar man Sol helemaal alleen achterbleef.

Ook al hadden ze eigenlijk net ontbeten, Úna wist dat de oude dame bij deze gelegenheid voor wat lekkers zou zorgen, iets zoets om te proberen de scherpe randjes van de pijn van deze dag eraf te halen. Vaste prik: zodra ze binnen waren, kwam een schaal Jacob’s-creamcrackers tevoorschijn in alle varianten die nog over

waren gebleven van de feestmaand. Úna koos de custardcream, en terwijl ze met haar tong gootjes likte in het boterige glazuur, luisterde ze naar het jaarlijkse keuvelgesprek van de vrouwen dat, als ze zich niet vergiste, ieder jaar woord voor woord hetzelfde was.

‘Is hij goed vertrokken?’

‘Niet erg aangenaam, het weer.’

‘Vanavond moeten ze in Leitrim zijn.’

Terwijl ze keek naar hun verdriet, besepte ze dat ze wel heel verschillend waren. Met haar grijze haar en haar vestjes leek mevrouw P oud genoeg om de moeder van haar moeder te zijn, wat haar dan weer de kleindochter maakte, dacht Úna. Ze had al eens gevraagd waarom de andere Slachters geen vrouw hadden, maar kennelijk hadden sommigen die wel – er waren er twee in Clifden, twee in de buurt van Donegal. Blijkbaar waren ze min of meer gekoppeld in paren, zodat de vrouwen elkaar gezelschap konden houden als ze voor het grootste deel van het jaar alleen achterbleven.

‘Ik weet niet waarom, maar dit keer vond ik het veel zwaarder.’

Haar moeders bekentenis maakte echter geen deel uit van het traditionele scenario. Er klonk een vermoeidheid in de stem door die Úna nauwelijks herkende. En het was bovendien ook niet logisch, gezien de belofte die de vorige avond was gedaan.

Ik kan een keer overwippen.

Een beetje tijd samen met jullie doorbrengen.

De gedachte alleen al smaakte bitterzoet.

‘Grá, ik weet dat het moeilijk is’, zei mevrouw P bemoedigend. ‘Ik neem nu al bijna vijftig jaar afscheid van Sol...’ Hierna probeerde ze haar af te leiden door van onderwerp te veranderen. ‘Wat vind je van al dat gepraat op het nieuws over die BSE? Je hebt zeker wel het laatste bericht gehoord: ze zeggen dat de gekkekoenziekte misschien weer terug is.’

Úna slikte haar cracker door en herkauwde het vreemde woord. *Gekkekoeienziekte*. Daarover had ze het eerste bericht niet gehoord, laat staan het laatste.

Haar moeder zweeg. ‘Daar heb ik iets over gelezen, ja’, antwoordde ze uiteindelijk. ‘Maar ze zeggen ook dat het alleen in Engeland is. Ierse koeien zijn veilig – het heeft niets met ons te maken.’

‘Maar als de ziekte zich nu verspreidt?’ hield mevrouw P aan. ‘Als Ierse boerderijen ook besmet raken? Als...’

‘Laten we nu niet op zoek gaan naar dingen om over te gaan tobben, alleen omdat we ons vanmorgen een beetje huilerig voelen.’

Dit keer was het de vinnige toon in haar moeders stem die Úna niet herkende. Ze zag het gezicht van de oude vrouw verstrakken, crackerkruimels vielen van haar lippen op haar schoot. Snel gingen ze over op een ander onderwerp, bespraken een nieuw recept voor sodabrood en allerlei vormen van bijgeloof in verband met het huidige schrikkeljaar, maar het afscheid kwam echt iets eerder dan anders. Onderweg naar buiten liet Úna een paar Bourbon-koekjes in haar zak glijden. Ze realiseerde zich dat haar moeder helemaal niets had gegeten.

Die avond wachtte Úna in haar eigen kamer, maar sloop ten slotte de overloop op. Toen ze naast het bed van haar ouders stond, zag ze dat haar moeder klaarwakker was. Zonder enige aarzeling werd het dekbed omgeslagen; Úna gleed eronder tegen het magere, gespannen lijf aan. Voordat ze in slaap vielen, zetten ze ieder acht vingertoppen op elkaars huid. Het was een geheim ritueel dat ze telkens uitvoerden als een van hen zich niet prettig voelde; een oude traditie om alle knagende zorgen, angsten en irritaties uit te bannen.

De volgende week was het tijd om ook afscheid te nemen van de kerstvakantie, wat betekende dat Úna weer vroeg moest opstaan. De wereld was nog zwart toen ze de deur uit ging, de wegen glansden zilverachtig na de vorst van de afgelopen nacht. Vage sporen waren zichtbaar in de aarde en ze dacht aan de vos die ze soms in de achtertuin zag. Zou er een nieuw nest jongen zijn dit jaar? Daar dacht ze over na terwijl ze haar handen in haar zakken begroef en haar pas versnelde in een poging de kou te vlug af te zijn.

In de schoolgangen was het echter loeiheet en de oude radiatoren maakten de vreemdste geluiden, hoewel het kabaal van Úna's klasgenoten al snel zo luid was dat al het andere werd overstemd. De hele ochtend werden details van de feestelijke diners en de gescoorde cadeaus uitgewisseld totdat iemand officieel tot winnaar was uitgeroepen: Peadar Noonan met een Super Nintendo! De jongsten schepten op over stapels Pogs en glimmende voetbalplaatjes, terwijl de oudere garde tegen elkaar opbood met lipgloss met aardbeiensmaak en Michael Jackson-cd's.

Úna zwierf van klas naar klas, onderwijl haar trui naar beneden trekkend omdat die voortdurend omhoogkroop. Ze was aan een nieuwe toe. Maar eigenlijk was het zonde van het geld, want het uniform diende niet eens zijn doel: nog steeds viel ze erbuiten. De gekkin. De malloot uit de eerste klas.

De dochter van een Slachter.

Soms kreeg ze alleen vreemde blikken, gesmiespel dat als een vieze lucht door de klas zweefde. Soms begonnen de meisjes te gillen als ze hen per ongeluk aanstootte, en beweerden ze dat ze hen fluisterend had vervloekt. Een keer hadden de jongens in een kring om haar heen gestaan, met hun schoenen stampend op het asfalt en met hun vingers als hoorns aan de zijkanten van hun hoofd. Vlak voordat ze aanvielen, was mevrouw Donoghue verschenen.

In het begin was Úna verbijsterd: had haar vader niet altijd verteld hoe belangrijk de Slachters waren? Hoe nauw verweven hun

rol was met de geschiedenis van Ierland? Dus toen haar ouders besloten te stoppen met het thuisonderwijs om haar naar de middelbare school te sturen, was ze ervan uitgegaan dat iedereen dolgraag haar vriend of vriendin wilde zijn – hengelend naar een uitnodiging om 's zondags te eten te worden gevraagd en het vlees bij haar thuis te proeven en hun verhalen te horen. Maar toen de realiteit tot haar was doorgedrongen, vroeg Úna aan haar moeder waarom iedereen zo'n hekel aan haar leek te hebben en kon haar moeder alleen maar als smoes verzinnen dat ze 'speciaal' was. 'En "speciaal" is niet altijd makkelijk te begrijpen, lieverd, dus dan negeren mensen dat liever.'

'Howdy, cowgirl', riep iemand van het andere eind van de gang. 'Wat had de Kerstman voor jou meegenomen?'

'Oef, waarschijnlijk gelooft ze ook nog in hem.'

'Yee haw!'

'Of zou die club van haar het liefst Rudolf de keel doorsnijden?'

Úna keerde het gelach de rug toe – ze was het zo langzamerhand wel gewend, liet zich niet meer overstuur maken. Om zichzelf af te leiden probeerde ze te raden wat haar moeder vandaag in haar lunchtrommeltje had gedaan. Ze hoopte op boterhammen met tomaat en mosterd, haar lievelingslunch. Soms was het zo pittig dat het zeer deed en soms was dat goed.

Een week later was Kerstmis allang vergeten en ging de aandacht nu uit naar iets nieuws, want in het dorp was een McDonald's gekomen – de eerste in de county – en iedereen leek opgetogen; hongerig, ja, maar ook zo trots als een pauw dat hun verre uithoek op het platteland waardig werd geacht voor zo'n zaak. In de schoolgangen gonsde het geroezemoes over sappige 'big macs', gemaakt van reusachtige Amerikaanse koeien, en over ijsjes besprenkeld met kleverige karamelsaus. Voor maar een paar pond kon je er een doos krijgen, het zogenaamde 'happy meal', hoewel Úna betwij-

felde of goedkoop Amerikaans vlees iemand nu zo gelukkig kon maken.

De leraren probeerden de leerlingen eraan te herinneren dat het eigenlijk niet toegestaan was om in de lunchpauze het schoolplein te verlaten, maar plotseling lag het terrein iedere middag bezaaid met papier waarop pontificaal de gele M stond afgedrukt. Op een dinsdag was Úna achter de noodlokalen beland, waar ze mevrouw Donoghue en meneer Feary samen gebogen zag over hun quarter pounder met kaas en een sigaret.

Natuurlijk kon Úna niet zelf gaan proeven waar al die ophef over ging. Als je geloofde in de Slachters, mocht je dingen uit dergelijke restaurants niet eten – ze huiverde bij de gedachte aan de manier waarop die arme beesten waren gedood. In plaats daarvan zat ze in een hoekje van het schoolplein en nam een hap van haar boterham. Vandaag was het komkommer en kaas – niet haar lievelingscombinatie, maar beter dan de geraspte raap die haar moeder soms dan maar erop deed als al het andere niet voorhanden was.

Onder het eten moest Úna denken aan haar vader. Ergens deze middag zouden de Slachters aankomen in Tobercurry (ze had de traditionele route uit den treure uit haar hoofd geleerd; ze had zelfs een half kapotte landkaart op de muur van haar slaapkamer geprikt). Daar zouden ze langsgaan bij Francine Duff, een boer bij wie ze altijd zo'n zes korthoornrunderen moesten slachten, villen en aan zes haken laten leegbloeden. Na afloop zou Francine Duff de stukken vlees verdelen over de andere families in de streek die nog steeds geloofden. Soms liet hij de Slachters in zijn schuur slapen. Soms trakteerde hij ze op een biertje in de plaatselijke kroeg. Om de een of andere reden had hij die twee gunsten de laatste paar jaar niet verleend.

Verspreid over het land waren er ongeveer vijfhonderd die nog de traditie volgden en de oude vloek van de boerenweduwe in acht namen. Voor de rest was het kennelijk gemakkelijker om de tradi-

tie een stille dood te laten sterven; Ierland kon dan het verleden achter zich laten en eindelijk aanhaken bij de rest van de wereld. Maar zoals Úna erover dacht, zou Ierland zonder folklore en tradities toch eigenlijk niet bestaan. Dan zou het net zo goed Engeland of Frankrijk of welk land dan ook kunnen zijn (met meer of minder eindeloze plensregen). Dus net zoals er mensen waren die de moedertaal van het land bewaarden en zij die alle volksverhalen levend hielden, waren er ook mensen die net als haar vader hun leven wijdden aan het in stand houden van de oude tradities van het land.

Úna deed haar ogen dicht en er kwam een gevoel van trots in haar boven. Ook kwam haar geheime gelofte weer in haar naar boven. Want ze had plechtig beloofd dat zodra ze klaar was met school en volwassen was geworden, zij ook haar leven zou wijden aan dat oude geloof.

Ze had niemand – zelfs haar moeder niet – verteld over haar plan om een Slachter te worden. Ze wist dat ze nog te jong was (ook al was ze bijna dertien, ook al ontsproten er iedere dag nieuwe stukjes aan haar lijf). Maar bovenal wist ze dat ze moest wachten totdat ze zichzelf had bewezen en had laten zien dat ze op de juiste manier kon slachten. Voor een slacht had je natuurlijk een dier nodig – hoe zou ze anders echt kunnen oefenen? – maar telkens als ze keek, was de muizenval nog leeg.

Ten slotte klonk de luide galm van de middagbel. Haar eerste vak was nu maatschappijleer, wat betekende dat ze het zouden hebben over de Troubles aan de andere kant van de grens. Volgens mevrouw Donoghue was het geweld bijna afgelopen. De volgende maand zouden er vredesbesprekingen zijn. Úna slikte de laatste hap van haar boterham door, veegde haar mond af en mikte de prop aluminiumfolie in de afvalbak. Toen ze erlangs liep, zag ze een kartonnen hamburgerdoos eruit steken waar een randje bruin vet aan zat. Ze keek om zich heen. Niemand keek haar kant op – te

veel gedrang voor de schooldeur, op een ekster na die zwart-blauw en hongrig op het hek zat. Ze slikte nog een keer terwijl ze het idee overwoog. Eén ekster. Die brengt verdriet, zeggen ze toch? Of mochten de Slachters niet geloven in zulke spreuken?

Úna hield haar adem in en stak haar hand in de doos totdat ze een vettig stukje patat voelde. Ze stopte dat in haar zak en rende naar haar volgende les. Al hollend kwam ze langs een reusachtige poster in het Iers – *Lá Fhéile Bríde* – en vroeg ze zich af of er naast een moedertaal ook een vadertaal bestond. En zo ja, welke was voor een bijna dertienjarige dochter makkelijker te leren?

Toen ze die middag thuiskwam, legde Úna het stukje patat in de val en bad tot de boerenweduwe. Ze hield haar vingers onder haar neus, rook het zout en het vet – één keer maar – en liep daarna naar de badkamer, waar ze haar handen schoon en rauw schrobde.

Ze ging op haar bed zitten en begon aan haar huiswerk. Ter ere van St. Brigid's Day was hun gevraagd om een werkstuk over de beschermheilige te maken. Kennelijk had ze in heel Ierland tal van gemeenschappen opgezet waar religieuze vrouwen bij elkaar woonden zonder mannen. Úna moest weer denken aan de echtgenotes van de Slachters die overal verspreid waren en vroeg zich af of ze een eigen gemeenschap moesten oprichten. Hoewel, waren acht mensen wel genoeg voor een gemeenschap of moesten het er in principe meer zijn?

Om halfzes ging ze naar beneden om te helpen bij de afwas en het schoonmaken van de groenten voor de stoofpot van vanavond. Ze vroeg aan haar moeder het gebruikelijke eetgrapje: 'Wat is vanavond de specialiteit op het menu?' en wachtte op het gebruikelijke antwoord *Dat ben jij, lieverd!*

Maar om de een of andere reden had haar moeder haar niet gehoord.

Tijdens de hele maaltijd hield Úna haar in de gaten en zag dat ze

nauwelijks een hap nam. Het was inderdaad niet het lekkerste maal – haar moeder was vergeten kruiden toe te voegen – maar Úna wist dat dat niet de reden was. Haar moeder had nooit veel trek als ze een sombere bui had. Úna wist al dat ze haar moeders onaange- raakte portie morgen als avondeten koud en ietwat klonterig voorgeschoteld zou krijgen.

Bezorgd ging Úna naar bed. Daar kon ze urenlang de slaap niet vatten. Ze probeerde schaapjes te tellen en daarna eksters, maar als één ekster verdriet gaf, kon ze zich niet meer herinneren hoe het ook alweer zat met acht eksters.

's Morgens was alles veranderd. Onderweg naar het ontbijt keek Úna in de kast en zag ze een roze staartje liggen wachten. Ze klikte de val open en de muis piepte 'hallo' en meteen voelde ze zich nu echt heel speciaal.

Op school kon ze de hele dag aan niets anders denken. Ze leverden hun werkstukken in en Car McGrath zei dat Brigid waarschijnlijk een lesbo was en iedereen giechelde. Úna staarde naar de klok aan de muur, telde minuten in plaats van schapen of vogels.

Eindelijk was de dag ten einde gekropen en was ze weer in haar slaapkamer met de deur stevig dicht. Ze bekeek het tafereel: zeven legomannetjes in een kring rondom het dier. Ze had er langer dan een uur over gedaan om alles goed te krijgen. Voor iemand anders leek het misschien alsof ze dierentuintje aan het spelen was – alsof een groepje bezoekers naar een of ander bedreigd dier stond te starren. Maar het was geen dierentuin en het was zeker geen spel. Nee, dit was iets anders.

De piepjes van het diertje klonken heel hoog, nasaal, bijna alsof Úna niet alleen een reep gaffertape over het lijfje had geplakt maar ook over het snuitje. Het zat stevig vast aan de houten vloer. Alleen hoopte ze dat het vachtje het kleefvermogen niet zou aantasten. De opstelling was bijna klaar, hoewel de verhoudingen niet helemaal

klopten. De legofiguurtjes waren het probleem, want hun armpjes waren zo kort dat ze heel dicht bij het diertje gezet moesten worden om erbij te kunnen. Ze moesten allemaal de muis aanraken als hij doodging – zeven gele handjes en Úna's hand als achtste, bevend van opwinding bij het kopje. Dat was de traditie. Dat was wat haar vader had uitgelegd. Dat was alles.

Ze pakte het mes – het was een aardappelschilmesje dat ze die middag uit de keukenla had gepikt. Ze hield het omhoog naar het licht en ze drukte het zoals de traditie het voorschreef drie keer tegen haar hart. De muis begon te spartelen, waarna Úna zich afvroeg of dat betekende dat dieren wisten wat messen deden, dat ze hakten en sneden, en zo ja, wat wisten ze stiekem nog meer over de mens? Dat haar vader een van de Slachters was? Dat het februari was, dus dat hij en de andere mannen nu naar het westen trokken? Dat het heel belangrijk was dat Úna dit goed deed, als ze ooit wilde bewijzen dat ze bijzonder genoeg was om zich ook bij de groep aan te sluiten?

Nog steeds probeerden de klauwtjes greep te krijgen op de vloer. Ze duwde de tape strakker vast en voelde de nano-pomp van het hartje. Nu richtte ze het mes op het halsje; de punt spreidde de donshaartjes en een driehoekje roze huid werd zichtbaar – niet anders dan bij een mens, dacht ze. Úna voelde ook de pomp van haar eigen hart, maar ze moest kalm blijven, soepel bewegen, niet meer dan één snee om het bloed eruit te laten lopen. Ze deed haar ogen dicht en probeerde zich haar vader voor de geest te halen die dit bij de koeien deed, maar ze kwam niet verder dan de afscheidskus en ook dat beeld vervaagde – de pijn die niet overging, hoe vaak ze ook zijn route op de kaarten bekeek; het gevoel dat...

‘Úna?’

De tape scheurde los en toen ze haar ogen opendeed, zag ze nog net het staartje onder het bed verdwijnen. Úna dook erop af, viel hard op de grond en landde plat op haar neus. Ze greep mis.

‘Úna? Expressebestelling!’ riep haar moeder vanachter de dichte deur.

Ze tilde haar hoofd op en keek achterom naar waar haar mede-slachters nog overeind stonden, net zo blij kijkend als eerst.

De deur ging open. ‘Úna, lieverd, gaat het?’

Toen ze zich omrolde, stond haar moeder over haar heen gebogen – ze klonk bezorgd en hield iets verborgen achter haar rug. Úna ging rechtop zitten, maar zorgde ervoor dat het mes uit het zicht bleef. ‘Ik was een beetje aan het spelen.’ Meteen betreurde ze het hoe kinderachtig dat klonk.

Haar moeders glimlach leek niet overtuigd. ‘Nou goed, zoals ik al zei: een expressebestelling. Wat ik bedoel, lieverd, is dat ik een cadeau voor je heb gekocht.’

Nu leek Úna niet overtuigd. Pas over negen maanden werd ze dertien en ze kon zich niet herinneren zomaar uit het niets een cadeau te hebben gekregen. Úna wist dat het een geldkwestie was – hun huis was afkomstig van haar vaders overleden ouders en hun spaargeld van haar moeders overleden ouders, maar daarna hadden ze nauwelijks iets over kunnen houden. Úna vroeg zich altijd af hoe gezinnen het redden als de grootouders nog in leven waren.

Ze vroeg zich af of er zoiets was als grootmoedertaal.

‘Tada!’

Maar haar vraag werd weggedrukt door de grote onthulling. Het uniform zag er op het hangertje bijna aantrekkelijk uit; volgens het kaartje van de winkel voor tweedehands spullen was het officieel een tienermaatje.

Haar moeder glimlachte weer geforceerd. ‘Het was me opgeval- len dat je uit die andere was gegroeid, dus ben ik vandaag naar de stad gegaan. Sorry dat het zo lang heeft geduurd, maar ik kon ge- woon... De laatste tijd voelde ik me een beetje...’

Toen de zin afbrak, brak ook haar glimlach af. Úna wilde dat ze

verderging; dat haar moeder zou uitleggen hoe ze zich precies had gevoeld.

‘En ik weet dat het een paar weken te vroeg is, maar ik dacht dat we vanavond misschien ons haar konden knippen, als je dat wil? Om je knappe nieuwe uiterlijk helemaal af te maken?’

Úna voelde het koude mes onder haar dij. Achter haar leken de lego-gezichten haar nu uit te lachen, de ongemakkelijke situatie te bespotten. ‘Ik dacht...’ ze struikelde over haar leugen, ‘dat ik het voor de afwisseling misschien eens moest laten groeien.’ Ze wist dat haar moeder er meteen doorheen zou kijken – ze had in haar leven nog nooit een knipbeurt geweigerd. Dat was ook een ritueel van hen: scherpe kammentanden die over natte schedels schraapten, haarlokken die langzaam werden weggeknipt, totdat hun hoofd – hun hele wezen – weer lichter voelde.

Maar haar moeder zuchtte alleen maar. ‘Geef niet, lieverd.’ Voordat ze de kamer verliet, haakte ze het hangertje met het uniform aan de achterkant van de deur, waardoor het een beetje leek op een hangend lijk. Úna’s blik gleed langs de plooien, maar ze keek uit schuldgevoel snel weg en zag toen toevallig het bloed liggen. Het was niet veel, een klein plasje op de grond dat ze met haar sok kon deppen, maar het was tenminste een begin, dacht ze.

Ze stopte de legomannetjes weer in hun doos en schoof die onder haar bed. Ze beloofde zichzelf dat ze het heel snel weer zou proberen. Dan zou ze sterker staan in haar pleidooi bij haar vader als hij terugkwam in juni.

Ze beloofde zichzelf dat ze een manier zou zoeken om haar moeders prachtige glimlach terug te krijgen.

Ze beloofde zichzelf dat ze uiteindelijk een Slachter zou worden.